

Anvisningar statsbidrag för 2023 till regioner för att öka antalet disponibla vårdplatser

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att fördela, betala ut och följa upp prestationsbaserade medel till regionerna i syfte att stimulera till en ökning av antalet disponibla vårdplatser (S2023/00680).

Med disponibel vårdplats avses en vårdplats i slutenvård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.¹

Bidragets storlek

Statsbidraget som ska fördelas omfattar totalt 1 990 000 000 kronor i prestationsbaserade medel till regionerna under 2023.

Vilka kan söka bidraget?

Samtliga regioner.

Bidragets användning

Bidraget ska användas för att öka antalet disponibla vårdplatser. Ökningen kan ske inom såväl somatisk som psykiatrisk slutenvård. Bidraget kan exempelvis användas till att finansiera personalkostnader för att anställa ytterligare sjuksköterskor, läkare och annan vårdpersonal. Bidraget kan även beviljas för andra skäliga kostnader för att öka antalet vårdplatser, exempelvis lokaler, material och utrustning.

Villkor för bidraget

Sista dag att ansöka är den 7 november 2023.

¹ Socialstyrelsens (2011), Socialstyrelsens termbank. <https://termbank.socialstyrelsen.se/> [2022-04-05]

Den 31 oktober 2023 ska Socialstyrelsen lämna en delrapport med utvecklingsförslag kopplade till statsbidraget. Det innebär att regelverket kan komma att ändras kommande år.

När kan ni använda bidraget?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under 2023 och bidraget kan användas för kostnader som uppstått från och med den 1 januari 2023.

Hur får ni del av bidraget?

Bidraget betalas ut engångsvis. Ansökan görs via Socialstyrelsens e-tjänst. Följ punkterna nedan stegvis:

1. Innan ni ansöker om statsbidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) för regionen ansöka om att bli ombud. Tänk på att vara ute i god tid för att ansöka om att bli ombud. Beräknad handläggningstid är en månad. Läs mer om ombud på Socialstyrelsens hemsida: <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/ombud/>
2. Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka om statsbidraget via statsbidragets e-tjänst. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar via det specifika statsbidragets webbplats.
3. Ansökan ska ha kommit in till myndigheten **senast den 7 november 2023**.

Villkor för prestationsbaserade medel i syfte att öka antalet disponibla vårdplatser under 2023:

Grundläggande krav: Rapportera vårdplatsdata

750 000 000 kronor² fördelas mellan regioner som uppfyller det grundläggande kravet att rapportera in vårdplatsdata till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen betalar ut medlen utifrån befolkningens mängd i respektive region.³ Regionerna ska rapportera in följande data till Socialstyrelsen senast den 7 november 2023:

- Antal överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023.
- Antal utlokaliseringar per 100 disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023.
- Antal disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023 samt antal planerade disponibla vårdplatser månadsvis 2024.
- Regionens genomsnittliga belägningsgrad månadsvis 2022 och 2023 samt ett målvärde för genomsnittlig belägningsgrad månadsvis 2024.

² Se fördelning i fördelningslistan

³ Per befolkningens mängd vid datumet 1 november 2022

Information om beräkningar finns att läsa i bilaga 1.

Övriga krav: prestation avseende överbeläggningar och utlokaliseringar

Totalt 1 240 000 000 kronor fördelas baserat på regionernas prestationer kopplat till överbeläggningar och utlokaliseringar. Hälften av medlen, 620 000 000 kronor, fördelas efter regionernas prestationer vad gäller överbeläggningar. Den andra hälften, 620 000 000 kronor, fördelas efter regionernas prestationer vad gäller utlokaliseringar. Prestationen mäts och bedöms månadsvis och var för sig under perioden februari–oktober 2023. Mätningen innefattar inte november och december eftersom medlen ska betalas ut innan årsskiftet. Utbetalning sker en gångsvis efter mätperiodens slut.

Fördelningsmodellen utgår från att en del av månadspotten reserveras för varje region och avseende respektive prestationskrav utifrån befolkningsstorlek per den 1 november 2022. Det innebär att knappt 69 000 000 kronor fördelas till regionerna per prestationskrav varje månad under mätperioden.

Regionerna kan kvalificera sig till sin reserverade månadspott för respektive prestationskrav på två sätt:

Förbättring jämfört med 2022

Regionen uppvisar en förbättring jämfört med samma månad 2022 med minst 0,5 procent, dvs färre överbeläggningar respektive utlokaliseringar per hundra disponibla vårdplatser. Jämförelsen mot föregående år förutsätter att det finns ett värde för 2022 att jämföra med. Om data helt saknas så kan regionen bli utan medel för den månaden.

Placerar sig i topp 5 under 2023

De regioner som inte kvalificerar sig med en förbättring med 0,5 procent för en given månad kan ändå ta del av medlen. För att göra det behöver regionen vara en av fem regioner med minst antal överbeläggningar respektive utlokaliseringar per hundra disponibla vårdplatser inom gruppen. Med gruppen avses de regioner som inte förbättrat sig med 0,5 procent för den månaden. Om en region har förbättrat sig jämfört med 2022 och samtidigt placerar sig i topp 5 får regionen endast ersättning för den förstnämnda.

Kvarstående medel

Om en region inte klarar ett visst prestationskrav en månad överförs månadens medel för det prestationskravet till en s.k. bonuspott. I bonuspotten samlas de medel som inte betalas ut till regionerna under mätperioden p.g.a. att en eller flera regioner inte uppnår prestationskraven. Bonuspotten utbetalas i december 2023 utifrån samma fördelning som medlen för uppfyllda prestationskrav. Det innebär att om regionens tilldelade medel för uppfyllda prestationskrav under året utgör exempelvis tre procent av regionernas totala medel

för uppfyllda prestationskrav under året, kommer motsvarande andel om tre procent av bonuspotten att tillfalla regionen. På detta sätt speglar fördelningen av bonuspotten både prestationsnivå och befolkningsstorlek.

Kvalitetsäkring av medlen

I de fall där Socialstyrelsen bedömer att regionernas inrapporterade uppgifter skiljer sig avsevärt mot de uppgifter som rapporterats in till SKR, kan en vidare utredning komma att utföras.

Bilaga 1

Regionerna ska rapportera in data enligt följande modell för att uppfylla villkoren för prestationsbaserade medel i syfte att öka antalet disponibla vårdplatser under 2023. De inrapporterade siffrorna för överbeläggningar, utlokaliseringar och disponibla vårdplatser bör överensstämma med de siffror som rapporteras in till SKR:s väntetidsdatabas.

Alla mått som rapporteras in till Socialstyrelsen ska rapporteras in med 3 decimaler.

För alla mått gäller att både somatiska och psykiatriska vårdenheter/vårdavdelningar⁴ ingår. Alla mått redovisas aggregerat till regionnivå.

Antal överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023

Mått: Antal överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser

Teknisk beskrivning

Täljare: Antal överbeläggningar beräknas genom att antalet disponibla vårdplatser på en viss vårdenhet/vårdavdelning⁴ kl. 06:00 subtraheras från antalet inneliggande patienter vid samma vårdenhet/vårdavdelning och samma tidpunkt.

Värdet på differensen på vårdenhetsnivå ska anges som noll om den är negativ.

Nämnare: Antal⁵ disponibla vårdplatser på aktuell vårdenhet/vårdavdelning kl. 06:00. Värdena för täljaren respektive nämnaren tas fram dagligen på alla vårdenheter/vårdavdelningar och används för beräkning av mått på månads- och regionnivå.

Beräkningen görs på följande sätt:

Månad: Summan av alla värden för täljaren för alla dagar för en månad för alla vårdenheter/vårdavdelningar i en region divideras med summan av alla värden för nämnaren för alla dagar för samma månad för samma vårdenheter/vårdavdelningar i regionen. Resultatet blir en kvot, för regionen för en månad. För att beräkna det slutliga måttet multipliceras respektive kvot med 100.

Antal utlokaliseringar per 100 disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023

Mått: Antal utlokaliserade patienter per 100 disponibla vårdplatser

Teknisk beskrivning

Täljare: Antal utlokaliserade patienter i regionen kl. 06:00.

⁴ Med vårdenhet avses här slutenvårdsavdelning eller motsvarande vårdenhet i slutenvården.

⁵ Antal disponibla vårdplatser som anges i täljaren respektive i nämnaren är samma för varje enskild dag

Nämnare: Antal disponibla vårdplatser i aktuell region kl. 06:00. Värdena för täljaren respektive nämnaren tas fram⁶ dagligen och används för beräkning av mått på månadsnivån.

Beräkningen görs på följande sätt:

Månad: Summan av alla värden för täljaren för alla dagar för en månad divideras med summan av alla värden för nämnaren för alla dagar för samma månad. Resultatet blir en kvot, för regionen för en månad. För att beräkna det slutliga måttet multipliceras respektive kvot med 100.

Antal disponibla vårdplatser månadsvis 2022 och 2023 samt antal planerade disponibla vårdplatser månadsvis 2024

Mått: Antal disponibla vårdplatser

Beräkningen görs på följande sätt:

Månad: Summan av antal disponibla vårdplatser kl. 06:00 i regionen för alla dagar i en månad divideras med antal dagar i månaden.

För 2024 görs en uppskattning av antal planerade disponibla vårdplatser månadsvis.

Regionens genomsnittliga beläggningsgrad månadsvis 2022 och 2023 och målvärde för genomsnittlig beläggningsgrad månadsvis 2024

Mått: Antal inläggande patienter per 100 disponibla vårdplatser

Teknisk beskrivning

Täljare: Antal inläggande patienter i regionen kl. 06:00.

Nämnare: Antal disponibla vårdplatser i regionen kl. 06:00. Värdena för täljaren respektive nämnaren tas fram dagligen och används för beräkning av mått på månadsnivån.

Beräkningen görs på följande sätt:

Månad: Summan av alla värden för täljaren för alla dagar för en månad divideras med summan av alla värden för nämnaren för alla dagar för samma månad. Resultatet blir en kvot för regionen för en månad. För att beräkna det slutliga måttet multipliceras respektive kvot med 100.

För 2024 görs en uppskattning av ett målvärde för genomsnittlig beläggningsgrad månadsvis.

⁶ Framtagande av värdena görs på vårdenhets- eller på sjukhusnivå beroende av sjukhusens administrativa system för uppföljning av utlokaliserade patienter. I det totala antalet utlokaliserade patienter i en region för ett datum får varje patient räknas bara en gång.

Bilaga 2 definitioner

Beläggingsgrad	Andelen disponibla vårdplatser som är belagda av patienter vid en viss tidpunkt. Genomsnittlig beläggingsgrad är andelen disponibla vårdplatser som är belagda av patienter över en tidsperiod (<i>projektdefinition</i>).
Disponibel vårdplats	Vårdplats i sluten vård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö (<i>Socialstyrelsens termbank</i>).
Vårdplats	Ligg- eller sittplats på vårdenhet som kan användas för vård och behandling. (<i>Socialstyrelsens termbank</i>).
Utlokaliserad patient	Inskrivna patient som vårdas på annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten (<i>Socialstyrelsens termbank</i>).
Överbeläggning	Händelse när en inskriven patient vårdas på vårdplats som inte uppfyller kraven på disponibel vårdplats (<i>Socialstyrelsens termbank</i>).